

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ประเทศไทยเป็นสังคมเกษตรกรรมมาตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงปัจจุบันที่ต้องใช้แรงงานคนจำนวนมากเพื่อร่วมมือกันในการทำเกษตรต่าง ๆ เนื่องจากในอดีตยังไม่มีเทคโนโลยีทางการเกษตรจำเป็นต้องใช้แรงงานคน ด้วยลักษณะของสังคมไทยเป็นสังคมที่ต้องช่วยเหลือกัน การใช้แรงงานจึงอยู่ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นที่มาของรูปแบบหนึ่งของแรงงานในการทำเกษตร ในขณะที่ด้วยกันประเทศไทยในอดีตเผชิญสภาวะสงครามจากการรุกรานของประเทศเพื่อนบ้านทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องจ้างแรงงานประชาชนเพื่อเป็นกองกำลังในการสู้รบ ซึ่งมีการดำเนินการเช่นนี้มาตั้งแต่ยุคสมัยกรุงสุโขทัยจวบจนปัจจุบันที่แม้ว่าบริบทของประเทศกับการสู้รบได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วเนื่องจากแต่ละประเทศมีการพัฒนาที่เน้นพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากกว่าการสู้รบกันและจากนี้ก็มีขอบเขตที่เป็นราชอาณาจักรของแต่ละประเทศที่ชัดเจนและหากจะรุกรานหรือสู้รบกันในรูปแบบเดิม ๆ เหมือนเช่นในอดีตก็ทำได้ยากโดยเฉพาะประเทศไทยที่ประเทศเพื่อนบ้านได้กลายมาเป็นพันธมิตรกันด้วยการรวมกลุ่มเป็นอาเซียน ทั้งนี้รวมทั้งการสู้รบกับประเทศอื่น ๆ ก็ยากเช่นกันเนื่องจากมีกลไกความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในรูปแบบของสหประชาชาติ (United Nations) เป็นองค์กรความมั่นคงระหว่างประเทศที่มีสมาชิกจำนวน 193 ประเทศที่มุ่งเน้นความร่วมมือระหว่างประเทศในทุก ๆ ด้าน และหากจะมีการสู้รบกันจริงการจะใช้แรงงานมนุษย์เป็นทหารสู้รบก็น่าจะไม่มี ความจำเป็นมากนักเพราะมีการพัฒนานำเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเช่นอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธชีวภาพที่มีอาวุธภาพรุนแรงกว่าการใช้กำลังทหาร

จากที่กล่าวมานี้ ย่อมชี้ได้ว่าการเกณฑ์ทหารของประเทศน่าจะมีความจำเป็นลดน้อยลงไปจากอดีต แต่อย่างไรก็ตาม ในทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยก็ยังคงต้องมีกองกำลังทหารอยู่ในทุกประเทศเพื่อรักษาความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นแนวคิดในการเกณฑ์ทหารของไทยจึงเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเตรียมความพร้อมซึ่งจำเป็นที่จะต้องมีการฝึกประชาชนที่

เป็นพลเมืองของประเทศในวัยเจริญวัยให้มีความพร้อมที่จะรักษาความมั่นคงให้กับประเทศ หากเกิดภัยสงครามขึ้นเนื่องจากแม้จะมีกลไกในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าวมาแล้ว แต่ก็ไม่สามารถที่จะประกันได้ว่าจะไม่เกิดเหตุวิกฤตเกิดขึ้นในอนาคต เพราะฉะนั้น การเกณฑ์ทหาร ในยุคต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน จึงอยู่ภายใต้หลักการความมั่นคงของประเทศ ในลักษณะของการเตรียมความพร้อมที่จะมีทหารในการรักษาความมั่นคงที่มาจากเกณฑ์เพื่อฝึกความชำนาญของการเป็นทหารซึ่งได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่ประกอบกับปีพุทธศักราช 2475 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ในมาตรา 15 วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า “บุคคลมีหน้าที่เคารพต่อกฎหมายและมีหน้าที่ป้องกันประเทศช่วยเหลือราชการโดยการเสียภาษีและอื่น ๆ ภายในเงื่อนไขและโดยอาการที่กฎหมายบัญญัติ” จากบทบัญญัติดังกล่าวในปี พ.ศ. 2475 จึงมีการตราพระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร พ.ศ. 2475 กำหนดให้ชายไทยที่มีอายุ 21 ปีจะต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหาร และได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2479 โดยพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479

ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 มาตรา 46 บัญญัติว่า “บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ” และมาตรา 47 “บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของชายไทยที่จะต้องรับราชการทหาร ซึ่งมี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบของทหารประจำการ (ทหารอาชีพ) และ รูปแบบของทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนรายละเอียดของกฎหมายพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2479 เป็นพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ทำให้การเกณฑ์ทหารคงเป็นหน้าที่ของชายไทยที่มีสัญชาติไทยเมื่อมีอายุ 21 ปีต้องถูกเกณฑ์ทหารตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้และมีผลใช้บังคับตั้งแต่นั้นมาจนปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม โดยเหตุที่ในปัจจุบันบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต กล่าวคือ การสู้รบเพื่อการยึดครองดินแดนนั้นแทบจะไม่เกิดขึ้นมาอีกจึงเป็นข้อกังขาว่าทำไมประเทศไทยยังคงยึดหลักเกณฑ์และวิธีการเกณฑ์ทหารที่ทำกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ซึ่งเป็นเวลาล่วงมาจนปัจจุบันนานถึง 67 ปี (พ.ศ. 2564) แล้ว แต่ละประเทศมีการพัฒนาและมีการสร้างกลไกต่าง ๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ทำให้หลีกเลี่ยงการสู้รบกันจึงเป็นปัญหาว่ามีความจำเป็นอย่างไรที่จะยังคงการเกณฑ์ทหารแบบเดิมอยู่ทั้ง ๆ ที่เป็นการเกณฑ์ทหารที่ส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ มากมาย ดังเช่น

1) ด้านการสูญเสียโอกาสในอนาคต ในช่วงระยะเวลา 2 ปีที่ถูกเกณฑ์เป็นทหาร เนื่องจากช่วงอายุ 21 ปีของชายนับเป็นช่วงสำคัญในการสร้างอนาคตด้านการศึกษาหรือการทำงาน รวมถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัว ทำให้สูญเสียโอกาสที่ดี

2) ด้านการใช้แรงงาน โดยหลักการเกณฑ์ทหารก็เพื่อฝึกให้เป็นกำลังพลสำรอง เพื่อรับใช้ประเทศชาติในยามที่ประเทศชาติต้องการเพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยกฎหมาย กำหนดเวลาของการอยู่ฝึกรวม 2 ปี ซึ่งเวลาที่ใช้สำหรับการฝึกทหารจริงเพียง 3 เดือน ดังนั้นเวลาที่เหลืออีก 1 ปี 9 เดือน จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในกรมกองที่ไม่มีลักษณะของการทำงาน ด้านการฝึกทหารที่แท้จริง เช่น การเข้าเวรรักษาความปลอดภัย การปรับพื้นที่ เช่น ตัดหญ้า เลี้ยงสัตว์ และที่สำคัญคือการทำหน้าที่รับใช้นายทหารชั้นผู้ใหญ่ซึ่งย่อมขัดกับความรู้สึกของประชาชนทั่วไป ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการใช้แรงงานเช่นนี้ น่าจะเป็นการใช้แรงงานที่ผิดเป้าหมายของการฝึกทหารและเป็นหน้าที่ที่มีได้มีระบุไว้ในกฎหมาย นอกจากนี้ลักษณะงานที่ให้ทำนั้นบางครั้ง อาจจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1947 (พ.ศ. 2491) ได้

3) ด้านความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย ในช่วงของฤดูการเกณฑ์ทหาร มีชายฉกรรจ์ ที่ไม่มีความประสงค์ที่จะถูกเกณฑ์ทหารเนื่องจากการถูกเกณฑ์เป็นทหารกองประจำการจะถูกบีบคั้นทั้งร่างกายและจิตใจ ขาดอิสรภาพ เพราะจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยหรือต้องเสี่ยงภัยต่าง ๆ เช่น การถูกเกณฑ์ให้ไปทำหน้าที่รักษาความมั่นคงจากการก่อการร้ายภายในประเทศ เช่น จังหวัดชายแดนใต้ ทั้ง ๆ ที่ยังเป็นผู้ซึ่งไม่มีประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในการต่อสู้อย่างแท้จริง จึงปรากฏเป็นข่าวเสมอว่าได้รับบาดเจ็บและสูญเสียชีวิต นอกจากนี้ในช่วงของการฝึกมักจะปรากฏเป็นข่าวว่ามีการใช้วิธีการรุนแรงโดยอ้างถึงการสร้างระเบียบวินัย และการฝึกความอดทนและพละกำลังให้เข้มแข็งจนทำให้ได้รับบาดเจ็บ พิการจนถึงแก่การเสียชีวิตซึ่งสร้างความหวาดกลัวให้เกิดขึ้นกับผู้จะถูกเกณฑ์เป็นทหาร

4) ด้านการเปิดโอกาสให้เกิดการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ ปัญหาจากความหวาดกลัวและผลกระทบต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นทำให้ชายไทยจำนวนมากไม่ต้องการถูกเกณฑ์เป็นทหาร ประกอบกับการลงบัญชีทหารกองเกิน วิธีการคัดเลือกโดยขั้นตอนการตรวจร่างกาย และวิธีการจับสลากใบดำ ใบแดงซึ่งเป็นการเสี่ยงทาย จึงเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่สัสดี และคณะกรรมการตรวจคัดเลือกสามารถใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ซึ่งไม่ต้องการถูกคัดเลือกใช้วิธีการตอบแทนผลประโยชน์ให้แก่สัสดี หรือคณะกรรมการตรวจคัดเลือกซึ่งทำหน้าที่คัดเลือก จึงเท่ากับเป็นการให้โอกาสในการประพฤตินิยมชอบแก่สัสดี หรือคณะกรรมการตรวจคัดเลือกได้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการเกณฑ์ทหารจะส่งผลกระทบต่อผู้ถูกเกณฑ์และครอบครัวโดยตรงแต่หากพิจารณาถึงความจำเป็นในด้านการเตรียมกำลังความพร้อมในการป้องกันประเทศและการรักษาความมั่นคงของประเทศแล้ว แนวคิดของการวิจัยก็ยังคงเห็นถึงความจำเป็นที่ยังคงต้องมีการเกณฑ์ชายไทยในวัยฉกรรจ์อยู่เพียงแต่ควรจะต้องมีการปรับกระบวนการวิธีการเกณฑ์และมาตรการที่จะนำมาใช้ในเชิงของการสมัครใจมากกว่าการบังคับในปัจจุบันรวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่พึงจะให้เป็นการตอบแทนและจูงใจในการสมัครใจเข้ารับการเกณฑ์ทหาร อีกทั้งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มีความล้าสมัยไม่ทันต่อบริบทของการพัฒนาและการปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารประเทศในยุคสมัยที่มีการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ รวมทั้งบริบทของการเรียกร้องให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ดังนั้น การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะทำการศึกษาและวิจัยเพื่อการพัฒนากฎหมายในการสร้างรูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่ที่สามารถทำให้รูปแบบการเกณฑ์ทหารเป็นไปด้วยความสมัครใจโดยการสร้างความตระหนักในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศที่มีหน้าที่รับใช้ประเทศชาติแม้จะเป็นเพียงในช่วงระยะเวลาไม่ยาวนานมากนักที่จะเป็นกำลังเมื่อชาติต้องการ และเพื่อสร้างความสมัครใจด้วยการให้สิทธิประโยชน์เป็นการตอบแทน แนวคิดเช่นนี้มีรูปแบบของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และเครือรัฐออสเตรเลีย ซึ่งมีการเกณฑ์ทหารที่ใช้รูปแบบการสมัครใจของประชาชนทั้งชายและหญิงภายในประเทศ จึงน่าจะเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยได้ ทั้งนี้การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารจะเป็นการสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี 2561-2580 ยุทธศาสตร์ ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ข้อ 1.2 การพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศ พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความมั่นคงให้มีความทันสมัย ครอบคลุมความต้องการการใช้งานอย่างครบถ้วนเพราะฉะนั้นองค์กรที่ควรจะได้รับการพัฒนาไม่ใช่เป็นองค์กรอื่น ๆ ที่ถูกจำกัด ทุก ๆ องค์กรในภาครัฐควรที่จะได้รับการพัฒนา ทั้งนี้รวมถึงองค์กรทหารอยู่ด้วย สำหรับองค์กรทหารถ้าหากจะมีการพัฒนา จุดเริ่มต้นของการพัฒนาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับประชาชนก็คือรูปแบบการเกณฑ์ทหาร

ดังนั้น การวิจัยนี้จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาและวิจัยเรื่อง “การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร” เป็นกฎหมายต้นแบบในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย เพื่อให้เป็นกฎหมาย

ที่สอดคล้องกับบริบทด้านความมั่นคง สภาวะการณ์ของบ้านเมืองในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตของประเทศรวมทั้งคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

1.2 ความสำคัญของปัญหา

จากที่กล่าวมาในความเป็นมาของปัญหานี้ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเกณฑ์ทหารสำหรับประเทศไทยอยู่หากจะมีการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่ให้เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศและมีความเป็นสากลไม่แตกต่างไปจากหลายประเทศพัฒนา ซึ่งการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารนี้จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เพื่อรองรับให้รูปแบบการเกณฑ์ทหารจากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้บังคับได้ และการพัฒนากฎหมายฉบับนี้ได้เน้นการวิจัยให้ความสำคัญต่อการศึกษาและวิจัยในประเด็นดังต่อไปนี้เพื่อจะเป็นคำตอบที่นำไปสู่การจัดทำการพัฒนากฎหมายให้มีรูปแบบกฎหมายที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ของการพัฒนาประเทศและบริบทของความมั่นคงของประเทศรวมทั้งคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

1) หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหาร

การวิจัยให้ความสำคัญต่อการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมด้านหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหารเพื่อใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 13 หลักการ และ 1 ทฤษฎี ดังนี้

- หลักการความมั่นคงของชาติ (National Security Principle)

ความมั่นคงของชาติ หมายถึง การให้เอกราชของชาติสามารถดำรงอยู่ได้ด้วยความปลอดภัยทั้งในด้านเอกราช อธิปไตย ด้านบูรณาภาพแห่งดินแดน ด้านความปลอดภัย ด้านระบบการปกครองของประเทศ การดำเนินวิถีชีวิตและความผาสุกของประชาชน รวมทั้งการให้ประเทศดำรงอยู่ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ความมั่นคงของชาติจึงถือได้ว่ามีความสำคัญโดยตรงกับประชาชนภายในชาติที่จะสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ปลอดภัย มีศักดิ์ศรี มีอิสระเสรีในชีวิต ในการดำเนินชีวิต มีความมั่นใจในอนาคตของตน และลูกหลานในอนาคต

การศึกษาในหลักความมั่นคงของชาตินั้นจึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความมั่นคงของชาติต่อกำลังพลทางทหารที่ได้มาจากความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็นทหารประจำการหรือทหารกองประจำการของประเทศในการรักษาความมั่นคงของชาติ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความสมัครใจของประชาชนไทย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความมั่นคงของชาติสืบไป

- หลักการเกณฑ์ทหาร (Principle of Conscription)

การเกณฑ์ทหาร (ทวิยศ ศรีเกตุ, 2560, หน้า 2) หมายถึง การบังคับบุคคลเพื่อปฏิบัติราชการของชาติที่ตนเองสังกัด ส่วนมากจะเป็นทหารมากที่สุด ซึ่งมีทหารประจำการ (ทหารอาชีพ) และทหารกองประจำการ (ทหารเกณฑ์) การเกณฑ์ทหารมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ จวบจนปัจจุบันและบางประเทศยังคงมีการบังคับใช้อยู่ การเกณฑ์ทหารถือว่ามีค่ามากที่สามารถสร้างแสนยานุภาพของกองทัพประเทศที่มีความสอดคล้องไปกับการใช้ยุทธวิธีในการรบของทหารราบที่ใช้จำนวนคนเป็นทหาร การเข้าทำสงครามเพื่อยึดครองพื้นที่ของข้าศึก มีความสามารถเคลื่อนที่โดยตนเอง

จากการศึกษาหลักการเกณฑ์ทหาร เป็นการปฏิบัติราชการของชาติที่มีความสำคัญในการเป็นทหารจากการบังคับบุคคลเข้ามาปฏิบัติราชการเตรียมความพร้อมของกำลังพลไว้สำหรับในยามสงคราม ประกาศกฎอัยการศึก ประกาศภาวะฉุกเฉินหรือในขณะปฏิบัติด้วยการใช้กำลังพลขนาดใหญ่ เพื่อปกป้องคุ้มครองเอกราช อธิปไตยของชาติและรักษาความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงภายในประเทศจากการเกณฑ์ทหารที่มีความจำเป็น เช่นนี้การเกณฑ์ทหารของประเทศควรที่จะมีการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารให้สอดคล้องกับความจำเป็นของหลักการเกณฑ์ทหาร

- หลักการจัดกำลังพลสำรอง (Principle of Reserve Personnel)

กำลังพลสำรอง หมายถึง กำลังทางยุทธศาสตร์ของชาติ เป็นพลังอำนาจทางการทหารที่ไม่ใช่กำลังพลหลักที่ใช้ในยามประเทศเกิดสงคราม ประกาศกฎอัยการศึก ประกาศภาวะฉุกเฉิน แต่กำลังพลสำรองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของประเทศชาติที่เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของกองทัพ เพราะกำลังพลสำรองเป็นส่วนที่ค้ำจุนให้กองทัพมีกำลังที่เข้มแข็ง สามารถทำการรบได้โดยต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ออนไลน์, 2562)

หลักการจัดกำลังพลสำรอง จึงเป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในด้านการเตรียมกำลังพลสำรองไว้ใช้เพื่อการป้องกันประเทศในยามที่เกิดสงคราม จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งที่กองทัพจะต้องเตรียมและดำเนินการตั้งแต่ยามปกติ โดยให้ชายไทยที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ลงบัญชีทหารตามพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เพื่อให้มีความพร้อมสามารถเรียกพลหรือระดมพลตามพระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 ได้ทันต่อสถานการณ์เมื่อเกิดภัยสงคราม จึงเป็นหลักที่สำคัญในการวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคปัจจุบัน

- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง คุณค่าของความเป็นมนุษย์ (The Value of Human Being) ที่ทุกคนมีติดมาตั้งแต่เกิดที่มีลักษณะเฉพาะ เนื่องจากความเป็นมนุษย์ และเป็นคุณค่าที่ผูกพันอยู่เฉพาะของตนเอง และเป็นสิ่งซึ่งที่แสดงถึงในความเสมอภาคกันของมนุษย์โดยไม่ต้องคำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ชาติ พันธุ์ สีผิว และสิ่งอื่น ๆ ใดที่ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ จึงเป็นหลักการสำคัญที่เป็นรากฐานให้แก่สิทธิมนุษยชน หรือสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ไปจนกระทั่งสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งรวมไปถึงสิทธิในชีวิตและร่างกายกับสิทธิในความเสมอภาคอันเป็นที่มาของสิทธิเสรีภาพทั้งปวง ซึ่งล้วนเป็นสิทธิของความเป็นมนุษย์

จากการศึกษาหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ จึงเป็นหลักการที่มีความสำคัญกับการวิจัยในการคุ้มครองสิทธิของผู้เข้ารับเกณฑ์ทหารที่จะได้รับการปฏิบัติเยี่ยงความเป็นมนุษย์จากกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหาร การฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ของทหารกองประจำการ โดยการห้ามทำร้ายร่างกายหรือการทรมานอย่างโหดร้าย ตลอดจนเป็นการกระทำใด ๆ ที่ถือว่าการเหยียดหยามความเป็นมนุษย์ต่อทหารกองประจำการ

- หลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights)

หลักสิทธิมนุษยชน (จรัญ โฆษณานันท์, 2528, หน้า 79-80) เป็นสิทธิที่คนทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียมกัน ด้วยเหตุที่เขาเป็นมนุษย์ เป็นสิทธิที่ตั้งอยู่บนความใส่ใจต่อธรรมชาติแห่งการเป็นมนุษย์ของเราที่ได้รับการรับรองคุ้มครอง ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติแหล่งกำเนิด เพศ อายุสีผิว ฐานะ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันหรือในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งเป็นสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ที่คิดตัวมาตั้งแต่กำเนิดมิได้เกิดขึ้นเพราะการอนุญาตจากรัฐหรือเป็นผลจากการกระทำของใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ และไม่มีบุคคลใดหรือองค์กรใดสามารถล่วงละเมิดความเป็นมนุษย์ได้ ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้ว่า สิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยคำว่า สิทธิกับมนุษยชน สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม มนุษยชน หมายถึง บุคคลทั่วไป สิทธิมนุษยชนจึงมีความสำคัญมากต่อสิทธิของแต่ละบุคคลในฐานะมนุษย์ เช่น สิทธิในการดำรงชีวิตอยู่อย่างมนุษย์ สิทธิในการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (Basic Rights) (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2519, หน้า 3) ที่ทำให้มนุษย์สามารถมีชีวิตอยู่ได้ ได้รับการคุ้มครองให้ปลอดภัย และได้รับการตอบสนองตามความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต ซึ่งในปัจจุบันพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้นิยามความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้ว่า คือ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและบุคคลซึ่งได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชน

ได้รับการรับรองทั่วโลกว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น ดังนั้น หลักสิทธิมนุษยชน หรือสิทธิขั้นพื้นฐาน คือ สิทธิในชีวิตและร่างกาย และสิทธิในความเสมอภาค อันเป็นที่มาของ สิทธิเสรีภาพทั้งปวงที่บุคคลจะได้รับการรับรองหรือคุ้มครอง

การเกณฑ์ทหารเป็นสิทธิประเภทหนึ่งที่ถูกหมายได้กำหนดขึ้น มิใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิทธิที่ถูกหมายกำหนดเป็นหน้าที่ต้องเกณฑ์ทหารเมื่อมีอายุครบตามที่กฎหมายกำหนด จึงส่งผลให้ผู้ซึ่งถูกเกณฑ์ทหาร ไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกับประชาชนทั่วไป แต่เป็นการให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ผู้บังคับบัญชากำหนดทำให้มีผลกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเลือกปฏิบัติจากการฝึกรบ การปฏิบัติหน้าที่ผิดเป้าหมายและความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายที่ถูกเกณฑ์ทหาร ได้รับบาดเจ็บ พิการจนถึงแก่ชีวิต แต่ก็ยังคงมีปัญหาที่จะต้องทำการศึกษาและวิจัยเพื่อให้เกิดการคุ้มครองสิทธิ ชายไทยในด้านการเกณฑ์ทหาร จึงเป็นหลักที่การวิจัยนี้จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการเกณฑ์ทหาร

- หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination Principle)

หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ หมายถึง การกระทำ หรือดเว้นกระทำการใด ๆ ที่มีลักษณะของการกีดกัน การแบ่งแยก การหน่วงเหนี่ยว หรือการจำกัดซึ่งสิทธิแก่บุคคลใด อันมีผลทำให้บุคคลนั้นไม่ได้รับโอกาสแห่งความเท่าเทียมกันอย่างที่บุคคลนั้นจึงจะได้รับ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างกันบนพื้นฐานของอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่จะกำหนด เช่น เพศ ศาสนา เป็นต้น และทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในที่สุด หลักการห้ามเลือกปฏิบัติจึงมีความสำคัญตามหลักการที่ต้องปฏิบัติแก่บุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่บางครั้งอาจต้องพิจารณาด้วยหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ที่เรียกว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่เป็นธรรมหากเป็นไปตามข้อยกเว้นดังต่อไปนี้คือ การเลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์มหาชน หรือการเลือกปฏิบัติเพื่อมุ่งลดความเหลื่อมล้ำที่ดำรงอยู่

การได้ศึกษาหลักการห้ามเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารของชายไทยที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่รัฐจะต้องมีวิธีการจัดการและมาตรการต่าง ๆ กำหนดขึ้นสำหรับการเกณฑ์ทหาร ซึ่งทหารกองประจำการมักจะไม่ได้รับสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะในเรื่องของการดำเนินชีวิตและการทำงานจะต้องแตกต่างจากบุคคลทั่วไปเป็นระยะเวลา 2 ปี ดังนั้นทหารกองประจำการถือว่าเป็นประชาชนคนหนึ่งที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายจึงย่อมมีสิทธิที่อยู่บนหลักการนี้

- หลักนิติธรรม (The Rule of Law Principle)

หลักนิติธรรม เป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจและหน้าที่ของรัฐ หมายความว่า รัฐจะมีอำนาจและหน้าที่ในเรื่องใดจะต้องมีกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจน เพราะฉะนั้นกฎหมายจึง

เป็นสิ่งที่กำหนดถึงขอบเขตแห่งอำนาจและหน้าที่ของรัฐที่กำกับอยู่ด้วยหลักนามธรรมสำคัญ อันเกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นกลาง (Neutrality) ความเป็นระเบียบแบบแผน (Uniformity) และความแน่ชัดหรือความสามารถคาดทำนายได้ (Predictability) ที่จะประกอบเกาะเกี่ยวกันอยู่ในกฎเกณฑ์ (Rules) ที่รัฐตราออกมาใช้เป็นกฎหมายและดูเหมือนจากหลักนามธรรมเหล่านี้เองเป็นตัวกำหนดต่อสิ่งที่ถือว่า เป็น “คุณลักษณะสำคัญ” ที่จะแสดงออกถึงการมีหรือยึดมั่นในหลักนิติธรรม หลักนิติธรรมจึงเป็นหลักสำคัญทำให้กฎหมายที่ตราออกมานั้น มีความเป็นธรรมและมีความเสมอภาคกันในกฎหมาย เพื่อเป็นต้นแบบแห่งการประกันสิทธิและเสรีภาพให้แก่ประชาชนกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การได้ศึกษาหลักนิติธรรมที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหาร ที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ เป็นการชี้ให้เห็นถึงการใช้อำนาจและหน้าที่ของรัฐตามความเสมอภาคและเท่าเทียมกันตามกฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหารที่สามารถคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชายไทยในด้านการเกณฑ์ทหาร โดยรัฐจะต้องพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบกฎหมายให้ถูกต้องตามหลักการเหตุผล ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม และมีความโปร่งใสตามหลักนิติธรรม

- หลักธรรมาภิบาล (Good Governance Principle)

ธรรมาภิบาล ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็ง หรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤต ภัยอันตรายที่หากจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคธรรม หลักธรรมาภิบาลจึงเป็นหลักที่มีความสำคัญที่เป็นหลักเกณฑ์การปกครองบ้านเมือง การบริหาร การจัดการ ควบคุมดูแล กิจการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามในครรลองธรรม

การศึกษาหลักธรรมาภิบาลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหาร ที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ เป็นการชี้ให้เห็นว่ารัฐที่จะต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่รัฐจะต้องปรับปรุงรูปแบบการเกณฑ์ทหารเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เหมาะสม และให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักการและเหตุผลของหลักธรรมาภิบาล

- หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefits Protection Principle)

หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ เป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องการได้รับการตอบสนอง ก็คือ ด้านร่างกายและความมั่นคงในชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งทางด้านร่างกายถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการมีชีวิต และจะต้องได้รับการคุ้มครองสิทธิประโยชน์จากรัฐซึ่งมีหน้าที่ให้การคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนที่จะเข้ารับการตรวจคัดเลือกร่างกายของประจำการ ได้รับรองสิทธิตามกฎหมายของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร สิทธิตามกฎหมายก็คือ สิทธิที่มีบัญญัติไว้ในกฎหมายที่สามารถจะกล่าวอ้างได้โดยชอบ กล่าวได้ว่า สิทธิ หมายถึง ประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและให้การคุ้มครอง ซึ่งความหมายว่าเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองว่ามีอยู่ และเป็นประโยชน์ที่กฎหมายคุ้มครอง คือ คุ้มครองมิให้มีการล่วงละเมิดสิทธิของคนอื่นเมื่อใดก็ตามที่มนุษย์หรือประชาชนมีสิทธิ ย่อมหมายความว่าผู้อื่นที่เกี่ยวข้องย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องไม่ล่วงละเมิดสิทธิ หรือรัฐก็ย่อมมีหน้าที่ที่จะให้การคุ้มครองสิทธิ หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์จึงมีความสำคัญระหว่างสิทธิและหน้าที่ เนื่องจากสิทธิเป็นอำนาจที่กฎหมายให้แก่บุคคลที่มีเจตจำนงหรือเป็นประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่ประชาชน

การได้ศึกษาหลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการค้นพบของการวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่รัฐจะต้องมีวิธีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารของชายไทยที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นค่าตอบแทนจากรัฐตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เมื่อสมัครเข้าเป็นทหารกองประจำการในรูปแบบของการสมัครใจให้มีความเหมาะสม จึงเป็นหลักการที่การวิจัยนี้นำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบของการเกณฑ์ทหาร

- หลักการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Principle of Human Resource Management)

หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง การใช้กลยุทธ์เชิงรุกที่มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดในองค์กร นั่นคือบุคคลซึ่งทำงานทั้งกรณีที่ทำกรวมกันและกรณีที่ทำกรคนเดียวเพื่อบรรลุเป้าหมาย กลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์นั้นจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามเวลาและสถานการณ์ จึงต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงตลอดเวลา การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญ เนื่องจากมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีค่าสามารถทำงานจนเกิดผลงานได้ ถ้าหากรู้จักการนำมนุษย์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณตลอดจนสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ซึ่งการบริหารทรัพยากรมนุษย์จะประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ (Human resource Planning) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การฝึกอบรมและพัฒนา (Training and Developing)

การจ่ายค่าตอบแทน (Compensation) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) การรักษาความสัมพันธ์ (Relationship Maintenance)

การได้ศึกษาหลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการค้นพบของการวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่รัฐจะต้องมีวิธีการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยอาศัยกลยุทธ์ที่เป็นแรงจูงใจ สามารถกระตุ้นด้วยปัจจัยต่าง ๆ หรือสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการภายในตัวบุคคลจะทำให้เกิดแรงจูงใจซึ่งทำให้มุ่งดำเนินพฤติกรรมไปสู่เป้าหมาย คือ การสมัครเข้ารับราชการทหารด้วยความสมัครใจ จึงเป็นหลักการที่ผู้วิจัยประสงค์จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบกระบวนการวิธีการเกณฑ์

- ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment theory)

ทฤษฎีการลงโทษ หมายถึง การปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดที่ส่งผลทำให้ผู้ที่ได้รับการปฏิบัติต้องได้รับผลร้าย เนื่องจากฝ่าฝืนแนวทางการปฏิบัติอันเป็นกติกาของสังคม การลงโทษจึงมีความสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมของคนในสังคม และมีผลต่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย โดยการลงโทษจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะในการกระทำความผิด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนให้ความเคารพเชื่อฟังต่อการบังคับใช้กฎหมายนั้น ๆ และด้วยวัตถุประสงค์ในการลงโทษที่แตกต่างกันตามสภาพบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

การได้ศึกษาทฤษฎีการลงโทษที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการพิจารณาถึงการรับโทษที่เกิดขึ้นจากที่ผู้ที่เข้ามาเป็นทหารกองประจำการหากหลีกเลี่ยงและไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในการเกณฑ์ดังกล่าวนี้มีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำขึ้น จึงเป็นทฤษฎีที่ผู้วิจัยประสงค์จะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

- แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (The 20-Year National Strategy) (2561-2580)

แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือ แผนพัฒนาประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นแผนการพัฒนาระดับประเทศที่จะกำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือตามคติพจน์ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยมีระยะเวลาบังคับนานถึง 20 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2580 ซึ่งมีความสำคัญในด้านการพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคงปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ

การได้ศึกษาแผนยุทธศาสตร์ศาสตร์ 20 ปี ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่รัฐจะต้องมีวิธีการพัฒนารูปแบบกฎหมายให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในด้านความมั่นคงในการพัฒนาศักยภาพในการป้องกันประเทศ พร้อมรับมือกับภัยคุกคามทั้งทางทหารและภัยคุกคามอื่น ๆ ให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทย

- แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศ คือ การปฏิรูปประเทศตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศซึ่งต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ ประชาชาติมีความสงบเรียบร้อย สังคมมีความสุข และ ประชาชนมีความสุข จึงส่งผลให้ต้องปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ คือ การปฏิรูปประเทศในด้านกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลอันประเสริฐในการมีกฎหมายที่ดีและมีเพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักการของมาตรา 258 ค. ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

การได้ศึกษาแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่รัฐจะต้องมีวิธีปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้เกิดผลอันพึงประสงค์ในการมีกฎหมายที่ดีและมีเพียงเท่าที่จำเป็นและขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกฎหมายที่ล้าสมัย จึงย่อมมีผลโดยตรงต่อการปฏิรูประบบการเกณฑ์ทหารที่นับได้ว่ามีความล้าสมัยและไม่ทันต่อยุคของการเปลี่ยนแปลง (Disruption) ภายใต้อิทธิพลต่าง ๆ ของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลง การปกครองประเทศ มีการพัฒนาการในหลาย ๆ ด้าน ทั้งสภาพเศรษฐกิจ สังคม ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

- แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม

แผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหม คือ แผนการพัฒนาที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จากเหตุที่สถานะแวดล้อมด้านความมั่นคงของโลกมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุค New Digital Generation หรือ Digital Migration ที่ระบบข้อมูลดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญ ระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความสัมพันธ์แบบหลายขั้วอำนาจ (Multi-Polar) และใช้กลไกความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจในรูปแบบต่าง ๆ เป็นเครื่องมือ ตลอดจนมีการขึ้นนโยบายและอ้างอิงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญในภาพรวมระยะ 20 ปี ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประชาชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”

การได้ศึกษาแผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหม ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดวิเคราะห์ของการเกณฑ์ทหารที่มีรูปแบบจากการค้นพบของวิจัยนี้ จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงการที่กระทรวงกลาโหมจะต้องมีวิธีการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงกลาโหมที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านความมั่นคง และบริบทของการพัฒนาประเทศให้มีความเหมาะสมกับประเทศไทย

2) สภาพการณ์ของปัญหาจากการเกณฑ์ทหารและผลกระทบในปัจจุบัน

การเกณฑ์ทหารยังคงมีความจำเป็นอยู่ในยามที่ประเทศต้องการกำลังทางทหารเพื่อป้องกันภัยทางด้านความมั่นคงของประเทศซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพล การเกณฑ์ทหารจึงถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทยโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (5) บัญญัติให้บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ เนื่องจากรัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการทหารที่มีประสิทธิภาพ และกำลังทหารให้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ และถูกเกณฑ์ทหารตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 ให้ชายไทย เมื่อมีอายุย่างเข้า 18 ปีในพุทธศักราชใด มีหน้าที่ต้องไปลงบัญชีทหารกองเกิน และมีหน้าที่เข้ารับการตรวจเลือกเพื่อเป็นทหารในยามปกติเมื่อมีอายุย่างเข้า 21 ปี ชายไทยในวัยนี้อยู่ในช่วงของการศึกษาต่อในระดับวิชาชีพและบางคนอยู่ในช่วงวัยทำงานสำหรับชายที่มีได้ศึกษาต่อ การทำงานจึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อชายไทยและครอบครัว นอกจากนี้ปรากฏเป็นข่าวเสมอมาว่าทหารกองประจำการในช่วงของการฝึกอบรมนั้น ทหารซึ่งเป็นครูฝึกต่างใช้วิธีการที่รุนแรงโดยอ้างว่าเพื่อฝึกความเข้มแข็งและอดทนจึงกระทบต่อร่างกายและชีวิต อีกประการหนึ่งในช่วงของการเป็นทหารกองประจำการเป็นที่ประจักษ์ว่าได้มีการจัดกำลังพลส่วนหนึ่งไปรับใช้นายทหารชั้นผู้ใหญ่แม้ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการบริการก็ตามแต่ก็เป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ตัวอย่างของปัญหาดังกล่าวทำให้มีการหลีกเลี่ยงไม่เข้ารับการเกณฑ์ทหารโดยใช้วิธีการต่าง ๆ และบางครั้งอาจเป็นช่องทางให้ผู้ทำหน้าที่ตามกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหารใช้อำนาจหน้าที่ไม่ชอบเพื่อให้สมประโยชน์ของผู้ไม่ต้องการให้ถูกเกณฑ์ทหาร

จากสภาพการณ์แห่งปัญหาและผลกระทบของการเกณฑ์ทหารข้างต้นดังกล่าว การศึกษาและวิจัยนี้จึงเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากรูปแบบของการเกณฑ์ทหารและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการยืนยันปัญหาที่เกิดขึ้นจริงจากกระบวนการเกณฑ์ทหารที่มีความสำคัญที่จะต้องมีการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารให้มีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศโดยมีฐานกฎหมายที่จะปรับปรุงแก้ไขตามผลการวิจัยจึงเป็นความสำคัญที่จะต้องทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบัน ความจำเป็นของการมีระบบการเกณฑ์ทหารในบริบทของประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กระบวนการวิเคราะห้การดำเนินการเกณฑ์ทหาร และผลกระทบที่ได้รับปัญหาความเกี่ยวพันกับการใช้แรงงาน และสิทธิมนุษยชน

3) กฎหมายและรูปแบบการเกณฑ์ทหารของระหว่างประเทศ ต่างประเทศ และประเทศไทย

(1) กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

การคุ้มครองสิทธิในด้านการเกณฑ์ทหารตามกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศนั้น การวิจัยได้นำกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศมาวิเคราะห์ในเรื่องนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกณฑ์ทหารให้มีความสอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ เพื่อแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิต่าง ๆ ของบุคคล เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) (Universal Declaration of Human Rights, 1948) และพันธสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) (International Covenant on Civil and Political Rights, 1966) เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ที่การวิจัยจะนำมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์หารูปแบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

(2) กฎหมายต่างประเทศ

การเกณฑ์ทหารยังคงมีอยู่ในทุกประเทศ แต่ละประเทศจะมีรูปแบบที่เหมือนกันและแตกต่างกัน คือมีทั้งรูปแบบสมัครใจและรูปแบบบังคับ ซึ่งการวิเคราะห์ในเรื่องนี้เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและวิธีการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศรวมทั้งกฎหมายที่บัญญัติรูปแบบการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีกฎหมาย The Constitution of The United States 1787 (พ.ศ. 2330) และ The Military Selective Service Act of 1967 (พ.ศ. 2510) สหราชอาณาจักร มีกฎหมาย The National Service (Armed Forces) Act 1948 (พ.ศ. 2491) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีกฎหมาย Basic Law of the Federal Republic of Germany 1949 (พ.ศ. 2492) และ German Compulsory Military Service Act 1956 (พ.ศ. 2499) และเครือรัฐออสเตรเลีย มีกฎหมาย Australia the Federal Constitution Law of 1920 (พ.ศ. 2463) และ The National Defense Act, 1990 (พ.ศ. 2533) เป็นกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการเกณฑ์ทหารและรูปแบบการจัดเตรียมพร้อมไว้ซึ่งกำลังสำรองของประเทศที่การวิจัยจะนำมาศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงรูปแบบการเกณฑ์ทหารของประเทศเหล่านี้เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์หารูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

(3) กฎหมายไทย

การเกณฑ์ทหารสำหรับประเทศในปัจจุบันถูกเกณฑ์ทหารตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวิเคราะห์ในเรื่องนี้เพื่อให้เห็นประเด็นหลักสำหรับการวิเคราะห์กฎหมายไทย เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติ

การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ประกาศพระราชโองการ เรื่องยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. 2503 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2521 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562 พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558 และกฎกระทรวงฉบับที่ 35 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหารของประเทศไทยที่การวิจัยนี้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นถึงสภาพปัญหาที่ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้มีรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่มีความเหมาะสมสำหรับประเทศไทย

4) รูปแบบที่เหมาะสมในการเกณฑ์ทหารสำหรับประเทศไทย

การวิจัยนี้เห็นถึงความสำคัญที่จะวิเคราะห์ถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการเกณฑ์ทหารสำหรับประเทศไทย โดยมีรูปแบบมาจากต่างประเทศและจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้จะทำให้ได้รูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสม โดยกำหนดโครงสร้างรูปแบบการเกณฑ์ทหารใหม่จะประกอบไปด้วย คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหาร วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ และองค์การดำเนินการเกณฑ์ทหารเพื่อนำไปสู่การจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5) การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารของไทยในปัจจุบันนี้มาพัฒนา เพราะฉะนั้นจึงนำคำตอบจากผลการวิเคราะห์ตามประเด็นศึกษาที่กล่าวมานี้ มาจัดทำเป็นกฎหมายเพื่อรองรับกับรูปแบบการเกณฑ์ทหารรูปแบบใหม่โดยการนำเอากฎหมายว่าด้วยการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เป็นกฎหมายที่เหมาะสมต่อรูปแบบการเกณฑ์ทหารในบริบทของประเทศไทยด้านการพัฒนา ความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิจัยหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเกณฑ์ทหาร
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์แห่งปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด ผลกระทบจากรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบัน
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยว่าด้วยหลักการและรูปแบบการเกณฑ์ทหาร
4. เพื่อพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

3. ขอบเขตการวิจัย

กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยกำหนดประเด็นเนื้อหาในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร โดยมีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

หลักการ และทฤษฎี

- 1) หลักการความมั่นคงของชาติ (National Security Principle)
- 2) หลักการเกณฑ์แรงงานทหาร (Principle of Conscription)
- 3) หลักการจัดกำลังพลสำรอง (Principle of Reserve Personnel)
- 4) หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity Principle)
- 5) หลักสิทธิมนุษยชน (Human Rights Principle)
- 6) หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination Principle)
- 7) หลักนิติธรรม (The Rule of Law Principle)
- 8) หลักธรรมาภิบาล (Good Governance Principle)
- 9) หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ (Benefits Protection Principle)
- 10) หลักการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Principle of Human Resource Management)
- 11) ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment Theory)
- 12) แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (The 20-Year National Strategy) (2561-2580)
- 13) แผนการปฏิรูปประเทศ (The National Reform Plans)
- 14) แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

- 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (พ.ศ. 2491) (Universal Declaration of Human Rights, 1948)
- 2) พันธสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (พ.ศ. 2509) (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR, 1966)

กฎหมายต่างประเทศ

- 1) สหรัฐอเมริกา
 - The Constitution of The United States 1787 (พ.ศ. 2330)
 - The Military Selective Service Act of 1967 (พ.ศ. 2510)
- 2) สหราชอาณาจักร
 - The National Service (Armed Forces) Act 1948 (พ.ศ. 2491)
- 3) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
 - Basic Law of the Federal Republic of Germany 1949 (พ.ศ. 2492)
 - German Compulsory Military Service Act 1956 (พ.ศ. 2509)
- 4) เครือรัฐออสเตรเลีย
 - The Federal Constitution Law of Australia 1920 (พ.ศ. 2463)
 - The National Defense Act, 1990 (พ.ศ. 2533)

กฎหมายไทย

- 1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- 2) แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 256-2580)
- 3) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
- 4) ประกาศพระราชโองการให้ใช้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)
- 5) พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560
- 6) พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516)
- 7) พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ. 2503 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2521)
- 8) พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. 2521 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2551)
- 9) พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2562)

10) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556)

11) พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ. 2558

12) กฎกระทรวงฉบับที่ 35 (พ.ศ. 2516) ออกตามความในพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497

ประเด็นการวิเคราะห์

1) สภาพการณ์แห่งปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเกณฑ์ทหารของประเทศไทยในปัจจุบัน

2) ความจำเป็น ความสำคัญ และผลกระทบจากการเกณฑ์ทหาร

3) การคุ้มครองสิทธิของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

4) กฎหมายและรูปแบบการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศ

5) กฎหมายและรูปแบบการเกณฑ์ทหารของประเทศไทย

6) การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารของไทย

3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรซึ่งให้ข้อมูลตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนด ประกอบด้วย

1) ข้าราชการทหาร

2) นักวิชาการ

3) ทหารกองประจำการ และอดีตทหารกองประจำการ

4) ผู้ผ่านการคัดเลือกทหารกองประจำการ

5) ประชาชน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

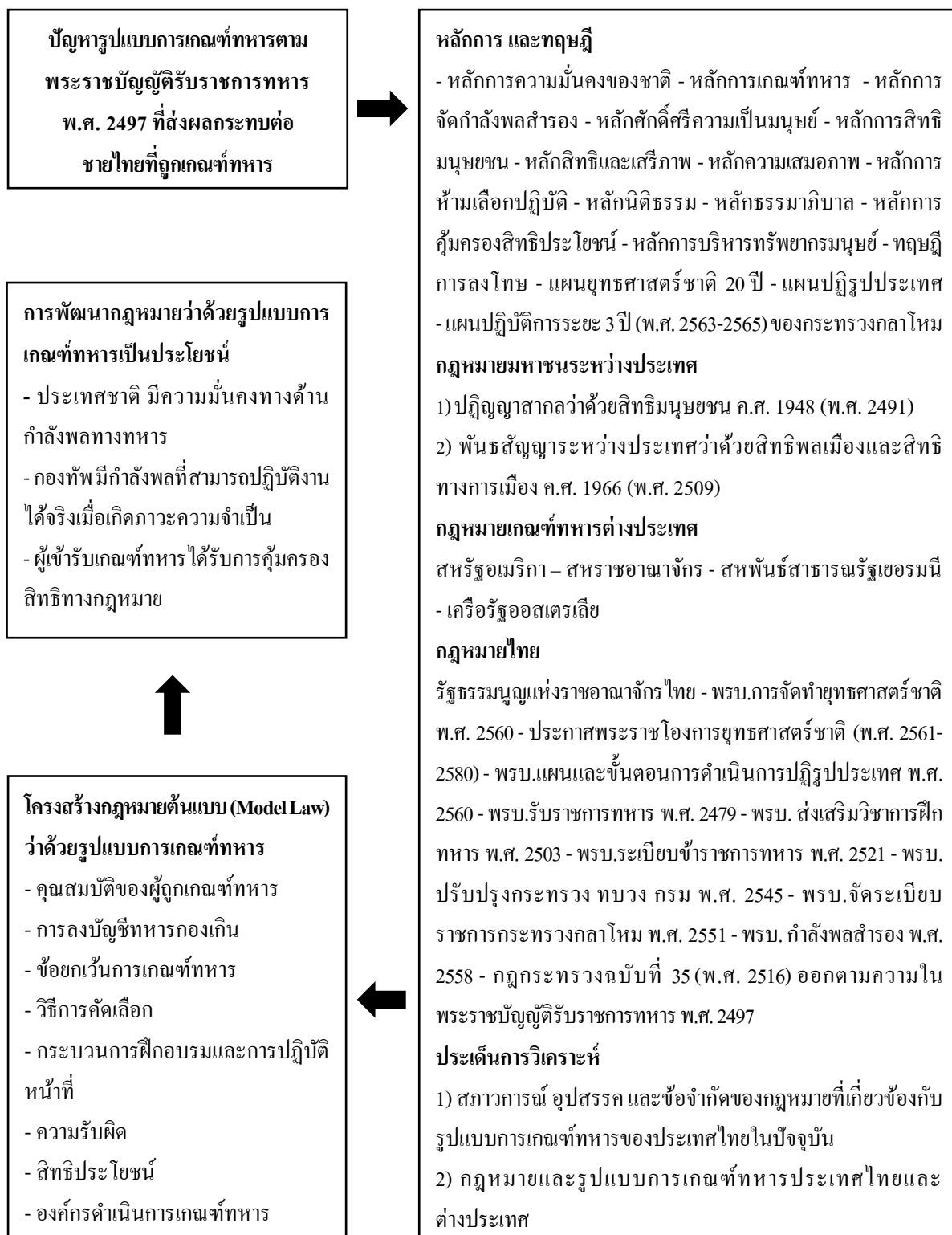
พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ กรุงเทพมหานคร

4. กรอบแนวคิด และสมมติฐานของการวิจัย

4.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การเกณฑ์ทหารเป็นการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลเพื่อรักษาความมั่นคงให้แก่ประเทศซึ่งยังคงมีความจำเป็นของประเทศที่จะฝึกกำลังความพร้อมให้กับชายไทยในการรักษาความมั่นคงให้กับประเทศชาติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ที่เป็นปัญหาก็คือกฎหมายว่าด้วยเกณฑ์ทหารในปัจจุบันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 ซึ่งมีบทบัญญัติไม่เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาของประเทศและการเรียกร้องสิทธิ

ที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญในด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน จึงเป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของทหารกองประจำการและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของทหารกองประจำการ การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารฉบับนี้ โดยการนำเอาหลักการ และทฤษฎี เช่น หลักความมั่นคงของชาติ หลักการเกณฑ์ทหาร หลักการจัดกำลังพลสำรอง หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักสิทธิมนุษยชน หลักการห้ามเลือกปฏิบัติ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ หลักการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ทฤษฎีการลงโทษ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนการปฏิรูปประเทศ แผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ของกระทรวงกลาโหม และกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ กับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นรูปแบบของการเกณฑ์ทหารเพื่อคุ้มครองสิทธิชายไทยในด้านการเกณฑ์ทหารเพื่อพัฒนา กฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร (ดูภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย)

ภาพประกอบที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย (Theoretical framework)

4.2 สมมติฐานการวิจัย (Hypothesis)

พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516 เป็นกฎหมายที่อยู่ภายใต้หลักความมั่นคงของประเทศที่มีความล้าสมัย ไม่เหมาะสมสำหรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร โดยมี โครงสร้างของกฎหมายประกอบด้วย คุณสมบัติของผู้ถูกเกณฑ์ทหาร การลงบัญชีทหารกองเกิน ข้อยกเว้นการเกณฑ์ทหาร วิธีการคัดเลือก กระบวนการฝึกอบรมและการปฏิบัติหน้าที่ ความรับผิดชอบ สิทธิประโยชน์ องค์กรดำเนินการเกณฑ์ทหารจะส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านกำลังพลเพื่อความมั่นคงของประเทศ

5. คำถามการวิจัย

1. ปัญหาและผลกระทบจากรูปแบบการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. รูปแบบและวิธีการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันส่งผลกระทบต่ออะไรบ้าง
3. รูปแบบและวิธีการฝึกอบรมส่งผลกระทบต่ออะไรบ้าง และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชนอย่างไร
4. หลักการที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อการพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารมีอะไรบ้าง
5. กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุ้มครองสิทธิของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารเป็นอย่างไร
6. กฎหมายและรูปแบบการเกณฑ์ทหารของต่างประเทศเป็นอย่างไร
7. กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหารของไทยมีอะไรบ้าง
8. มาตรการที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมและจูงใจให้การเกณฑ์ทหารเป็นไปโดยความสมัครใจมีอะไรบ้าง
9. หลักการและเหตุผลสำหรับการพัฒนารูปแบบการเกณฑ์ทหารเป็นอย่างไร
10. การพัฒนากฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารมีโครงสร้างและสาระสำคัญอะไรบ้าง

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลผลิตที่ได้รับจากการวิจัย (Output) คือการมีกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหารจากการพัฒนาจะเป็นประโยชน์ (Outcome) ดังนี้

1) ประโยชน์ต่อประเทศชาติ

ทำให้มีการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการสร้างหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชนหรือสิทธิขั้นพื้นฐานสำหรับทหารกองประจำการไว้ในกฎหมายไทย เพื่อให้เกิดการยอมรับในระดับนานาชาติว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในระดับมาตรฐานสากล เช่นเดียวกับอารยะประเทศอื่น ๆ รวมถึงการสร้างกำลังพลทางทหารที่มีความพร้อมเข้ามารักษาความมั่นคงอย่างมีประสิทธิภาพ ทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ

2) ประโยชน์ต่อการพัฒนา

การคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในกระบวนการวิธีการเกณฑ์ทหาร ตามหลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล ผลการวิจัยนี้คาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการคัดเลือกทหารกองประจำการ และกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน และเป็นกองกำลังของกองทัพที่มีคุณภาพ สามารถปฏิบัติงานได้จริงเมื่อเกิดภาวะความจำเป็น เช่น ภัยสงคราม

3) ประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร

ทำให้ผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหารได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานอย่างครอบคลุม สมบูรณ์ และเป็นรูปธรรม ซึ่งรวมถึงการจัดการเลือกปฏิบัติและการสร้างหลักประกันให้กับทหารกองประจำการสามารถได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านความมั่นคงมีประสิทธิภาพ

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะที่มีความหมายเฉพาะสำหรับการวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย

การเกณฑ์ทหาร หมายความว่า การนำบุคคลซึ่งเป็นคนไทยมาทำหน้าที่เป็นทหารด้วยวิธีการบังคับตั้งแต่อดีต

กำลังสำรอง หมายความว่า การจัดเตรียมความพร้อมของประชาชนของประเทศที่ผ่านการฝึกเป็นทหารเกณฑ์ที่มีความพร้อมในกรณีที่มีการระดมพล

ระบบการเกณฑ์ทหาร หมายความว่า รูปแบบการเกณฑ์ทหารตามกฎหมาย

รูปแบบการเกณฑ์ทหาร หมายความว่า รูปแบบของการเกณฑ์ทหารที่ไม่มีลักษณะของการบังคับ จะใช้รูปแบบการสมัครใจของบุคคลในประเทศ

การสมัครใจ หมายความว่า การสมัครเกณฑ์ทหารด้วยความเต็มใจเข้าร่วมด้วยโดยไม่มี การบังคับ

ทหารประจำการ หมายความว่า ผู้เข้ารับราชการเป็นทหาร

ทหารกองประจำการ หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกเกณฑ์เข้ามาฝึกทหารเพื่อเป็นกำลังพล ในกรณี que ประเทศต้องการ

บุคคล หมายความว่า ชายและหญิง

ชายไทย หมายความว่า ผู้ซึ่งมีเพศเป็นชายโดยสรีระและมีจิตใจเป็นชายที่มีสุขภาพจิตปกติ

มาตรการส่งเสริม หมายความว่า สิทธิประโยชน์ที่จูงใจให้บุคคลเข้ารับราชการทหาร กองประจำการด้วยความสมัครใจ

มาตรการบังคับ หมายความว่า กระบวนการที่มุ่งให้ผู้ที่มิคุณสมบัติครบตามกฎหมาย ต้องเข้ารับเกณฑ์ทหาร

การบังคับใช้กฎหมาย หมายความว่า การใช้อำนาจสั่งให้กระทำตามบทบัญญัติกฎหมาย

การใช้บังคับกฎหมาย หมายความว่า การมีกฎหมายสำหรับการบังคับใช้ให้กระทำตาม บทบัญญัติกฎหมาย

การพัฒนากฎหมาย หมายความว่า การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยรูปแบบการเกณฑ์ทหาร ให้เหมาะสมกับบริบทของการพัฒนาประเทศและการคุ้มครองสิทธิของผู้เข้ารับการเกณฑ์ทหาร